

Bratislava hostila Pakt svobodných měst. Rozšířil se o dalších deset měst z USA

13.5.2026 - Bohuslav Svoboda | Magistrát hlavního města Prahy

Bratislava byla hostitelským městem summitu Pakt svobodných měst, který sdružuje primátory zahraničních měst podporujících svobodu a demokracii. Diskutovat o demokracii a její ochraně přijeli do hlavního města Slovenska primátoři a zástupci Budapešti, Varšavy, Paříže, Amsterdamu, Prahy a další, celkově až 20 primátorů a politických představitelů měst z různých koutů světa. Jedním z důležitých závěrů summitu bylo i rozšíření Paktu směrem do transatlantického prostoru a přijetí deseti nových členů - primátorů měst z USA.

Cílem Paktu je chránit a podporovat společné hodnoty svobody, lidské důstojnosti, demokracie, rovnosti, dodržování práv, sociální spravedlnosti, tolerance a kulturní rozmanitosti, ale také pojmenovávat nejpálčivější výzvy společnosti a vystupovat proti populismu. *„Praha stála u zrodu Paktu svobodných měst a dál v něm chce být aktivním partnerem. Města dnes nejsou jen správci dopravy, škol nebo veřejného prostoru. Stále častěji nesou odpovědnost také za odolnost společnosti, obranu demokratických hodnot a praktickou spolupráci napříč hranicemi. Jsem rád, že se Pakt rozšiřuje i o americká města a posiluje svůj transatlantický rozměr. Ukazuje se, že svoboda, otevřenost a odpovědná správa měst jsou témata, která spojují samosprávy v Evropě i za Atlantikem,”* uvedl primátor hl. m. Prahy Bohuslav Svoboda.

V rámci pracovní části summitu v Bratislavě primátoři hovořili o hrozbách, kterým města čelí vzhledem k rychle se měnícímu geopolitickému prostředí, zvyšujícím se bezpečnostním hrozbám či stále nebezpečnějším narativům ve veřejném prostoru, které ohrožují demokratické principy. Primátoři sdružení v Paktu si uvědomují, že jejich role v zajištění svobodného života obyvatel měst, která zastupují, je zásadní.

„Pakt svobodných měst vznikl původně jako iniciativa čtyř středoevropských metropolí, dnes ale jasně ukazuje svůj globální význam. Rostoucí zájem dalších evropských i nově amerických měst potvrzuje, že hodnoty svobody a demokracie jsou univerzální a aktuální na obou stranách Atlantiku. V době, kdy americká politika prochází výraznou proměnou, se ukazuje síla měst jako stabilních a důvěryhodných nositelů těchto hodnot. Právě komunální politici jsou nejbližší lidem – rozumí jejich potřebám a dokážou na ně konkrétně reagovat. Pakt proto představuje nejen platformu spolupráce, ale i silný hlas měst při ochraně svobody, demokracie a otevřené společnosti,” řekl zastupitel hlavního města Prahy Jan Chabr, který se summitu přímo zúčastnil.

„Tam, kde populistické vlády selhávají, jsou to právě města a regiony, které ještě stále mohou stát na straně lidí a demokracie. Města se stávají štítem při ochraně demokracie a já jsem přesvědčen, že dokážou být v první linii i při překonávání všech krizí, kterým dnes čelíme. Ať jde o kybernetické hrozby, výpadky kritické infrastruktury, nebo vážné ozbrojené konflikty. Nejistota se čím dál více dostává do našich životů a otevírá množství konkrétních otázek, o kterých potřebujeme diskutovat a vyměňovat si zkušenosti. O to víc jsem rád, že mohu v Bratislavě hostit primátorky, primátory a zástupce měst z celého světa a že se náš Pakt svobodných měst, který jsme v roce 2019 založili s primátory Budapešti, Varšavy a Prahy, rozrůstá na globální síť, tak velmi důležitou při výměně názorů a zkušeností,” upřesnil primátor Bratislavy Matúš Vallo.

Důležitým tématem jednání byla i specifická situace v USA, která výrazně posiluje potřebu globální solidarity mezi demokratickými lidry měst. Summit poprvé od svého vzniku řešil rozšíření směrem do

transatlantického prostoru a přijal deset nových členů – primátorů měst z USA.

„Když jsme společně s Bratislavou, Budapeští a Prahou zakládali Pakt svobodných měst, spojovaly nás společné hodnoty a boj proti populismu. Později se k nám přidalo dalších 30 měst, která chtěla prokázat solidaritu s našimi hodnotami, která jimi žijí ve své každodenní realitě a chtějí je podporovat. Jsem rád, že dnes se k nám přidává deset amerických měst, protože tyto hodnoty a boj proti populismu sdílejí i oni,“ dodal Rafał Trzaskowski, primátor Varšavy.

„Je pro mě velkou ctí, že se mohu dnes přidat k Paktu svobodných měst. Na obou stranách Atlantiku dnes vidíme napětí a zvyšující se tlaky na demokratické instituce, nenávist, nedůvěru, polarizaci společnosti. Na úrovni měst tyto tlaky vnímáme jako první, protože jsme nejbližší lidem. Právě proto jsou setkání jako toto dnešní velmi důležitá. Potřebujeme společně chránit demokracii, být angažovaní, mít živé vzájemné vztahy, musíme spolupracovat a prokazovat sounáležitost. Sdílíme stejné hodnoty, stejné výzvy a odpovědnost za ochranu demokratických institucí. Vztahy, které zde budujeme, napomáhají demokracii, aby byla odolná, i když ve světě je stále větší populismus,“ popsala Lacey Beaty, starostka města Beaverton v Oregonu.

Rozšířením o deset nových amerických primátorů se Pakt svobodných měst stává globální sítí s téměř padesáti členy. S tím souvisí i lehká institucionalizace Paktu, kterou členové v rámci dnešního bratislavského summitu schválili. Ačkoli neformálnost je podstatným charakterovým rysem Paktu svobodných měst, pro zajištění kontinuity, využití potenciálu společného hlasu či dosahu je podle členů potřebná intenzivnější koordinace.

Členové Paktu se proto dohodli na společném stálém sekretariátu Paktu, který bude sídlit v Budapešti a jeho činnost bude podporována strategickým partnerem v USA – aliancí ALLIES. Souhlasili i s vytvořením výkonné rady Paktu, která se bude vždy skládat z pěti primátorů z různých regionů a bude se cyklicky obměňovat. Jejím předsedou bude vždy primátor nebo primátorka města, které v následujícím roce uspořádá každoroční summit. Příští summit se uskuteční v Amsterdamu a v této souvislosti primátor Bratislavy, Matúš Vallo předsednictví Paktu pro rok 2027 odevzdal Femke Halsemē, starostce města Amsterdam.

„Chci hlavně poděkovat zakladatelům Paktu svobodných měst, že založili tuto iniciativu ve velmi těžkém období. Svět se mění a není to nezbytně jen k lepšímu. Pro nás a stejně pro lidi, kteří žijí v našich městech, je nejdůležitější svoboda. To, co se mi nejvíc líbí na americké ústavě, je „právo na štěstí“ a jsem přesvědčená, že lidé v našich městech mají právo žít ve šťastné společnosti. Proto je důležité, abychom společně chránili demokracii a právní stát. Těším se na setkání Paktu svobodných měst v Amsterdamu příští rok,“ doplnila Femke Halsema, starostka Amsterdamu.

Členové Paktu se dnes zároveň dohodli, že společně podpoří návrh nominace města Minneapolis a jeho obyvatel na Nobelovu cenu za mír. Město a jeho obyvatelé ještě nikdy nebyli laureáty této významné ceny a i tímto způsobem chce Pakt upozornit na důležitost měst v boji za mír a demokracii. Návrh nominace Minneapolisu je reakcí na nedávné události v USA, především právě ve městě Minneapolis, kde kontroverzní nasazení federálních jednotek v údajném boji proti nelegální imigraci vedlo ke smrti dvou občanů. Tyto události ukázaly, že i v takových situacích se lidé ve městě dokážou semknout a čelit nespravedlivému zneužívání moci. Reakce občanů Minneapolisu a jeho primátora Jacoba Freye si podle členů Paktu zaslouží pozornost a uznání v kontextu boje za demokratické hodnoty.

Pakt svobodných měst založili v roce 2019 primátoři Bratislavy (Matúš Vallo), Budapešti (Gergely Karácsony), Varšavy (Rafał Trzaskowski) a Prahy (Zdeněk Hřib) a od té doby se na základě rostoucí potřeby ochrany hodnot, jakými jsou svoboda a demokratické principy, přidalo k Paktu postupně téměř čtyřicet primátorů měst.

<https://praha.eu/w/bratislava-hostila-pakt-svobodnych-mest-rozsiril-se-o-dalsich-deset-mest-z-usa>